

Rapport

Natuuronderzoek BiO Someren

Verkennd onderzoek natuur- en landschapswaarden
in het kader van de natuurwetgeving voor
drie projectgebieden ten zuiden van Someren

Project	BiO Someren
Locatie	Heikantstraat – Dellerweg – Ruiter
Gemeente	Someren
Contactpersoon	ir. A. Beerendonk
Rapportnummer	2010/024/01
Datum	19-09-2010

Paul van Kan
Natuur & landschap

PaulvanKan Natuur & Landschap

Professor Jordanlaan 56

3571 KB Utrecht

T 030-2930088

M 06-38085248

E info@paulvankan.eu

I www.paulvankan.eu

© PaulvanKan Natuur & Landschap

Vermenigvuldigen of openbaar maken van dit rapport of delen daarvan mag uitsluitend onder vermelding van de bron, zijnde:

PaulvanKan Natuur & Landschap (2010) Natuuronderzoek Bio-Someren;
verkennd onderzoek natuur- en landschapswaarden in het kader van
de natuurwetgeving voor drie projectgebieden ten zuiden van someren

Inhoudsopgave

1 Inleiding	5	
Aanleiding en doel	5	
Resultaat	7	
Plangebied en onderzoeksgebied	7	
Planvoornemen	7	
2 Werkwijze	8	
Gegevens verzamelen	8	
Gegevens interpreteren	8	
Waarden bepalen	8	
Effecten bepalen	9	
Conclusies en aanbevelingen	11	
3 Landschappelijk systeem	13	
Regionaal	13	
Lokaal	13	
Elementen	14	
4 Ecologisch systeem	15	
Regionaal	15	
Lokaal	15	
Biotopen	16	
5 Flora en fauna	17	
Vaatplanten	17	
Zoogdieren (vleermuizen)	18	
Zoogdieren (overig)	20	
Vogels	21	
Amfibieën	23	
Reptielen	24	
Dagvlinders	24	
Libellen	25	
Ongewervelden (overig)	25	
6 Samenvatting en advies	27	
Waarden natuur en landschap	27	
Ingreep	28	
Effecten	29	
Wet- en regelgeving	30	
Adviezen inrichting en beheer	31	
7 Bijlagen	33	
Bijlage 1a	natuurloket kilometerhok 177 / 375	35
Bijlage 1b	natuurloket kilometerhok 176 / 376	36
Bijlage 2	soortenlijst flora en fauna	37
Bijlage 2	toelichting (codes per kolom):	40
Bijlage 3	wettelijk kader	41
Bijlage 4	Bronnen	45

1 Inleiding

Aanleiding en doel

Ten zuiden van de kern Someren is de heer A. Kanters voornemens woningen te bouwen op voormalige agrarische kavels. Bij een dergelijke ingreep dienen, naast het doorlopen van het bestemmingsplantraject, vergunningen en ontheffingen te worden aangevraagd. P15 (stads) landschappen, die de heer Kanters hierin adviseert, heeft in verband hiermee opdracht gegeven voor het verrichten van een verkennend natuuronderzoek ('quick scan'). Doel van het onderzoek is te inventariseren of door geplande werkzaamheden negatieve effecten te verwachten zijn op (populaties van) beschermde soorten en hoe deze schade gemitigeerd of gecompenseerd kan worden.

Na sloop van de opstallen zullen op P2 twee vervangende en twee nieuwe woningen worden gebouwd. Een deel van de grond zal worden ingezet voor de versterking van de ecologische verbindingzone langs de Kleine Aa.

De ontwikkelingen vinden plaats binnen of in de directe nabijheid van een ecologische verbindingzone (EVZ) langs de Kleine Aa. Deze is als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur opgenomen en begrenst in het streekplan (wezenlijke kenmerken of waarden). De ontwikkelingen zullen hieraan worden getoetst door het bevoegd gezag.

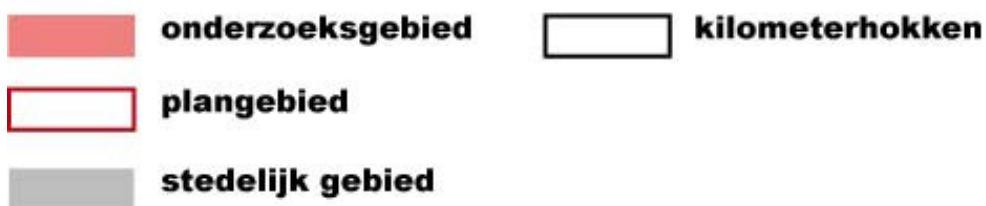
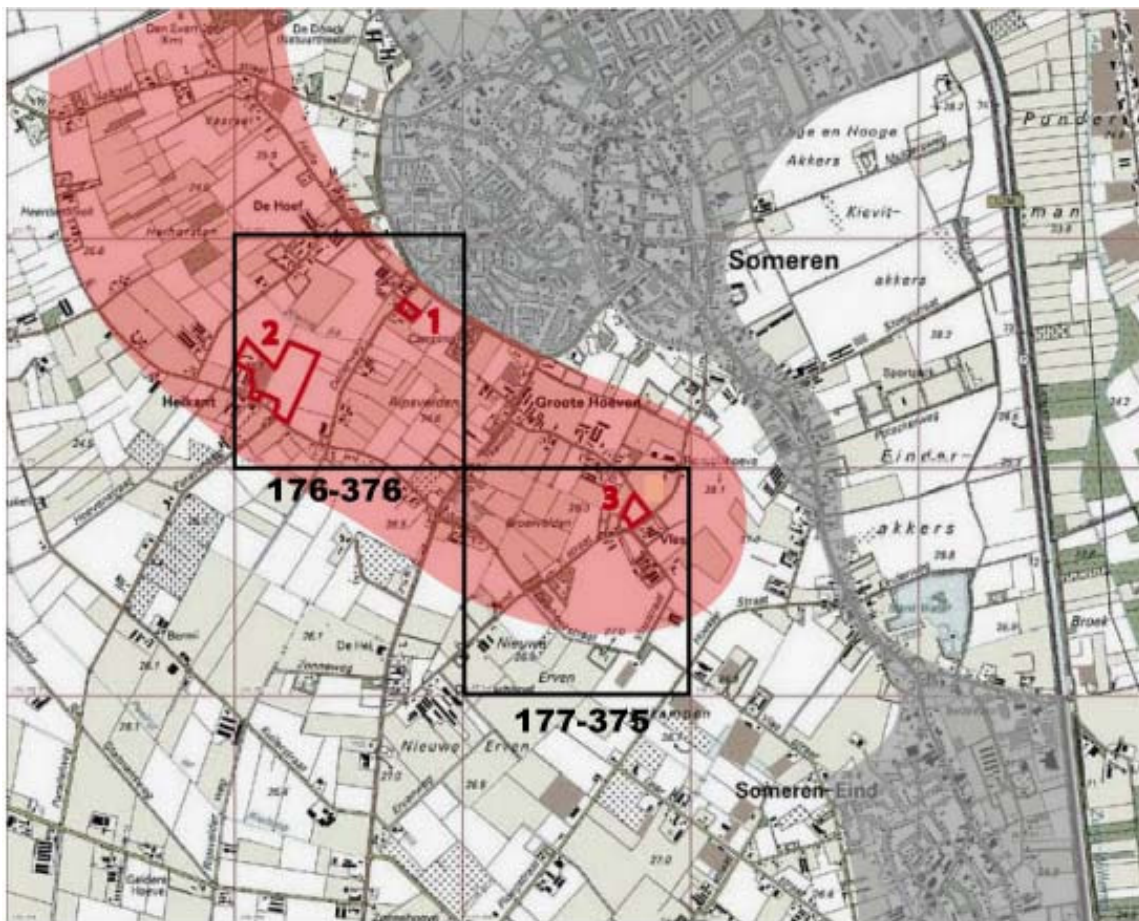
Genoemde initiatieven voor de drie locaties worden in de natuurwetgeving beschouwd als 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'. Er dient mogelijk ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor soorten van tabel 2 (lichte toets) en tabel 3 (uitgebreide toets), alvorens de werkzaamheden te starten. Voor soorten van tabel 1 geldt vrijstelling, maar moet de zorgplicht worden nagekomen.

Naast soortbescherming heeft de initiatiefnemer mogelijk te maken met gebiedsbescherming. Dat is het geval wanneer het plangebied in of nabij een Natura-2000 gebied of beschermd natuurmonument ligt. Ook wanneer de ingreep de instandhoudingsdoelen van een op afstand gelegen Natura-2000 gebied significant beïnvloedt is een vergunning nodig.

De ontwikkelingen vinden plaats binnen of in de directe nabijheid van een ecologische verbindingzone (EVZ) langs de Kleine Aa. Deze is als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur opgenomen en begrenst in het streekplan (wezenlijke kenmerken of waarden). De ontwikkelingen zullen hieraan worden getoetst door het bevoegd gezag.

BiO

De Structuurschets Buitengebied in Ontwikkeling (Pouderoyen Compagnons, 2009) richt zich op behoud van de vitaliteit binnen bebouwingsconcentraties in het buitengebied. Uitgangspunten daarbij zijn het tegengaan van verpaupering en de stimulering van ontstening. De Structuurschets BiO bevat beleid voor functieveranderingen, sloop, hergebruik en nieuwbouw binnen bebouwingsconcentraties. Aangegeven is welke functionele en ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden binnen de bebouwingsconcentraties worden geboden. Voor deze ontwikkelingen zijn verschillende initiatiefnemers denkbaar: eigenaren, ondernemers en bewoners. Het kan echter zijn, dat op de specifieke locatie, waar de initiatiefnemer een bepaalde ontwikkeling voor ogen heeft, onvoldoende mogelijkheden zijn om te komen tot voldoende duurzame ruimtelijke kwaliteitsverbetering.

Figuur 1: situering plangebied Dellerweg (1), Heikantstraat (2) en Ruiters (3), onderzoeksg gebied en kilometerhokken 'Natuurloket'

Resultaat

De resultaten uit voorliggend onderzoek zijn te gebruiken bij een toetsing aan de natuurwetgeving (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur). Het resultaat uit het onderzoek geeft primair antwoord op de vragen:

- Komen wettelijk beschermde soorten in of nabij het plangebied voor?
- Zijn er mogelijk negatieve effecten door de werkzaamheden op (populaties van) deze beschermde soorten zoals geformuleerd in de verbodsbepalingen Flora- en faunawet?
- Zijn deze negatieve effecten op (populaties van) beschermde soorten binnen het plan te mitigeren of te compenseren?
- Geldt vrijstelling of is aanvragen van een ontheffing Flora- en Faunawet vereist?

Wanneer onvoldoende informatie aanwezig is over beschermde soorten in het plangebied kan het nodig zijn een aanvullende veldinventarisatie naar een soort of soortgroep uit te laten voeren. Dergelijk onderzoek moet duidelijkheid geven over de aanwezigheid van deze soorten en de functie(s) die het gebied voor deze soorten heeft.

Plangebied en onderzoeksgebied

Het initiatief beslaat drie verspreid liggende locaties ten zuiden van de kern Someren en liggen binnen de gemeente Someren. De locaties vormen tezamen het 'plangebied' waarbinnen de voorgenomen ontwikkeling gaat plaatsvinden. In het rapport zal met onderstaande codes worden verwezen naar deze locaties:

- P1 locatie aan de Dellerweg (±0,5 ha) 4 kippenstallen omgeven door groensingel
- P2 locatie aan de Heikantstraat (±2 ha) bedrijfsbebouwing, landbouwgrond, groensingel
- P3 locatie hoek Ruiter-Zandstraat (±1 ha) maïsakker

De drie verschillende locaties liggen binnen de invloedssfeer van de EVZ die momenteel langs de Kleine Aa wordt ingericht. Het gebied rondom de drie plangebieden en de EVZ wordt vanwege ecologische relaties bij het onderzoek betrokken. Het betreft een gebied van ongeveer 1 km breed en ruim 3 km lang. Deze zone wordt in het rapport aangeduid met 'onderzoeksgebied'.

Planvoornemen

De opstallen aan de Heikantstraat (kassen en loods) zullen worden verwijderd. Een noodwoning en een bedrijfswoning worden afgebroken en herbouwd. Er worden twee nieuwe woningen gebouwd. Om de nieuwe woningen te ontsluiten zullen er 2 nieuwe inritten naar de Heikantstraat gelegd worden. Het uiteindelijk beeld bestaat uit een cluster van 4 nieuwe woningen binnen een groenstructuur aan de Heikantstraat. Er worden in principe geen bomen gekapt ten behoeve van de realisatie van de plannen. Er zal nieuwe beplanting worden toegevoegd (groensingel, wegbeplanting en verbreding EVZ). Het noordelijk deel van het terrein, dat momenteel als akker wordt gebruikt, zal als natuurterrein ontwikkeld worden. Daarmee ontstaat een verbreding van de aangrenzende natte EVZ langs de Kleine Aa die in 2010 is ingericht.

Aan de Dellerweg zullen de 4 stallen worden gesloopt. Daarvoor in de plaats wordt 1 nieuwe woning gebouwd. De bestaande ontsluiting zal worden gehandhaafd. De bestaande groensingel wordt gehandhaafd.

Het voornemen is om de locatie hoek Ruiter-Zandstraat als stapsteen in het kader van de EVZ in te richten als natuurgebied. Op dit moment ligt hier een (snij-)maïsakker.

2 Werkwijze

Gegevens verzamelen

Over de flora en fauna van de groenzone rond de drie plangebieden zijn incidentele gegevens bekend die betrekking hebben op alle soortgroepen. Actuele ecologische kennis van het onderzoeksgebied is aanwezig bij het IVN, afdeling Someren. Een recente inventarisatie is door het IVN verricht langs de Klei Aa tussen Dellerweg en Vaarselstraat (week 33, augustus 2010).

Op 13 augustus 2010 is een terreinonderzoek verricht (18.00 – 20.30). Hierbij zijn de drie gebieden inclusief aangrenzende EVZ geïnventariseerd op soorten en functionaliteit van alle soortgroepen. Aanwijzingen voor bijzondere biotopen en/of soorten in het omliggende onderzoeksgebied zijn eveneens geregistreerd. Een dergelijk terreinonderzoek in het kader van een quick scan heeft als doel de biotopen en hun kenmerken in kaart te brengen en een inschatting te maken van potentieel leefgebied voor soorten/soortgroepen. De omstandigheden (weer en jaargetijde) waren redelijk voor het verrichten van waarnemingen. Met de gegevens uit het terreinonderzoek is - in combinatie met onderstaande bronnen - een redelijk compleet beeld te maken van de kenmerken en waarden van de plangebieden in samenhang met de omgeving.

Aanvullend op het terreinonderzoek zijn gegevens uit beschikbare inventarisaties benut. Het Natuurloket geeft een indicatie over de aanwezigheid van soorten met een beschermingsstatus (Flora en faunawet, Habitatrichtlijn en Rode Lijsten) per kilometerhok. Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt voor de betreffende kilometerhokken (176/376 en 177/375) dat het gebied voor de meeste soortgroepen niet of slecht is onderzocht (bijlage 1). Alleen vaatplanten zijn goed onderzocht voor beide hokken. Voor wat betreft 177/375 zijn amfibieën en libellen matig onderzocht. Op grond van de geringe landschappelijke variatie zijn de kilometerhokgegevens als representatief te beschouwen voor de plangebieden.

De veldgegevens zijn geverifieerd en aangevuld met openbare gegevens van waarneming.nl, RAVON en verspreidingsatlassen. Uitsluitend gegevens vanaf 2007 zijn bruikbaar en in het onderzoek verwerkt. Gegevens van vóór 2007 worden als niet actueel beschouwd en zijn alleen geschikt om de potentie te beoordelen.

Gegevens interpreteren

De biotoopkwalificatie in combinatie met de verzamelde soortgegevens levert een vrij volledig beeld op van de flora en fauna en de functionaliteit van het gebied. Hierbij is nadrukkelijk ook de ecologische waarde meegewogen: de samenhang tussen planten en dieren en hun leefgebied en de uitwisseling met de omliggende (natuur-)gebieden.

Tenslotte zijn de potenties, die bepaald worden door reliëf, bodem, grondwater en vegetatie, van betekenis. Als gevolg van o.a. beheer en situering kan een gebied namelijk ondanks hoge potentiële waarde een lage actuele natuurwaarde tonen.

Waarden bepalen

Per soortgroep kan aan de hand van de gebruikte bronnen worden bepaald hoe volledig het beeld is. Bij een onvolledig beeld worden de waarden ingeschat op basis van 'best professional judgement'. Overigens zijn sommige soortgroepen nauwelijks relevant of wél goed onderzocht maar zonder bijzondere soorten als resultaat. Per soortgroep kan op grond van de combinatie van inventarisatiebronnen, biotopen en samenhang met de omgeving een inschatting gemaakt worden van de volledigheid:

■ Vaatplanten	50 %	(nadruk op beschermde en kenmerkende soorten)
■ Mossen	0	(meest niet beschermd / vergt tijd/specialisme)
■ Korstmossen	0	(meest niet beschermd / vergt tijd/specialisme)
■ Paddenstoelen	0	(meest niet beschermd / vergt tijd/specialisme)
■ Zoogdieren (vleermuizen)	90 %	(vooral op verwachtingswaarde)
■ Zoogdieren (overig)	90 %	(vooral op verwachtingswaarde)
■ broedvogels	60 %	(vooral op biotooponderzoek; buiten broedseizoen)
■ watervogels	0	(als leefgebied niet van belang)
■ Amfibieën	90 %	(op biotooponderzoek en verwachtingswaarde)
■ Reptielen	0	(niet aanwezig in onderzoeksgebied)
■ Vissen	0	(buiten onderzoek)
■ Dagvlinders	50 %	(op basis van recente gegevens IVN)
■ Nachtvinders	5 %	(meest niet beschermd / vergt veel tijd/specialisme)
■ Libellen	50 %	(op basis van recente gegevens IVN)
■ Sprinkhanen	0	(weertype weinig geschikt / vergt specialisme)
■ Ongewervelden (overig)	0	(vergt veel tijd/specialisme)

De gegevens worden geïnterpreteerd aan de hand van de mate van bescherming volgens de Flora- en faunawet en de signaalfunctie waartoe de Rode lijsten zijn samengesteld. Hierbij is het voor beschermde soorten essentieel op welke manier het plangebied wordt gebruikt: vaste rust- of verblijfplaats in zomer en winter (nesten, holen en holten van broedvogels en zoogdieren), voortplantingsgebied (waterbiotoop amfibieën en libellen), vaste migratieroute (vleermuizen bijvoorbeeld), jacht- of foerageergebied en tenslotte tijdelijk doortrekgebied (vogels, enkele vleermuissoorten). Van belang is in welke mate het plangebied bepalend is voor het leefgebied van een soort en welke bijdrage het gebied levert aan de gunstige staat van instandhouding van een soort.

Effecten bepalen

Om te kunnen bepalen wat de gevolgen zijn van een ingreep voor een soort of soortgroep moet bekend zijn:

- Huidige samenstelling van flora en fauna (welke soorten en hun leefgebieden)
- Huidige biotopen en de kwaliteit (op basis huidige inrichting en beheer)
- Huidige kansen en beperkingen voor soorten en soortgroepen
- Ingreep en de manier waarop deze wordt uitgevoerd
- Toekomstige biotopen en kwaliteit (op basis toekomstige inrichting en beheer)
- Toekomstige kansen en beperkingen voor soorten en soortgroepen

Conclusies en aanbevelingen

Aan de orde komen soortbescherming en gebiedsbescherming. In het laatste hoofdstuk van het rapport worden aanbevelingen gedaan die tot doel stellen de werkzaamheden volgens de wet en volgens ecologische principes optimaal te laten verlopen.

Soortbescherming

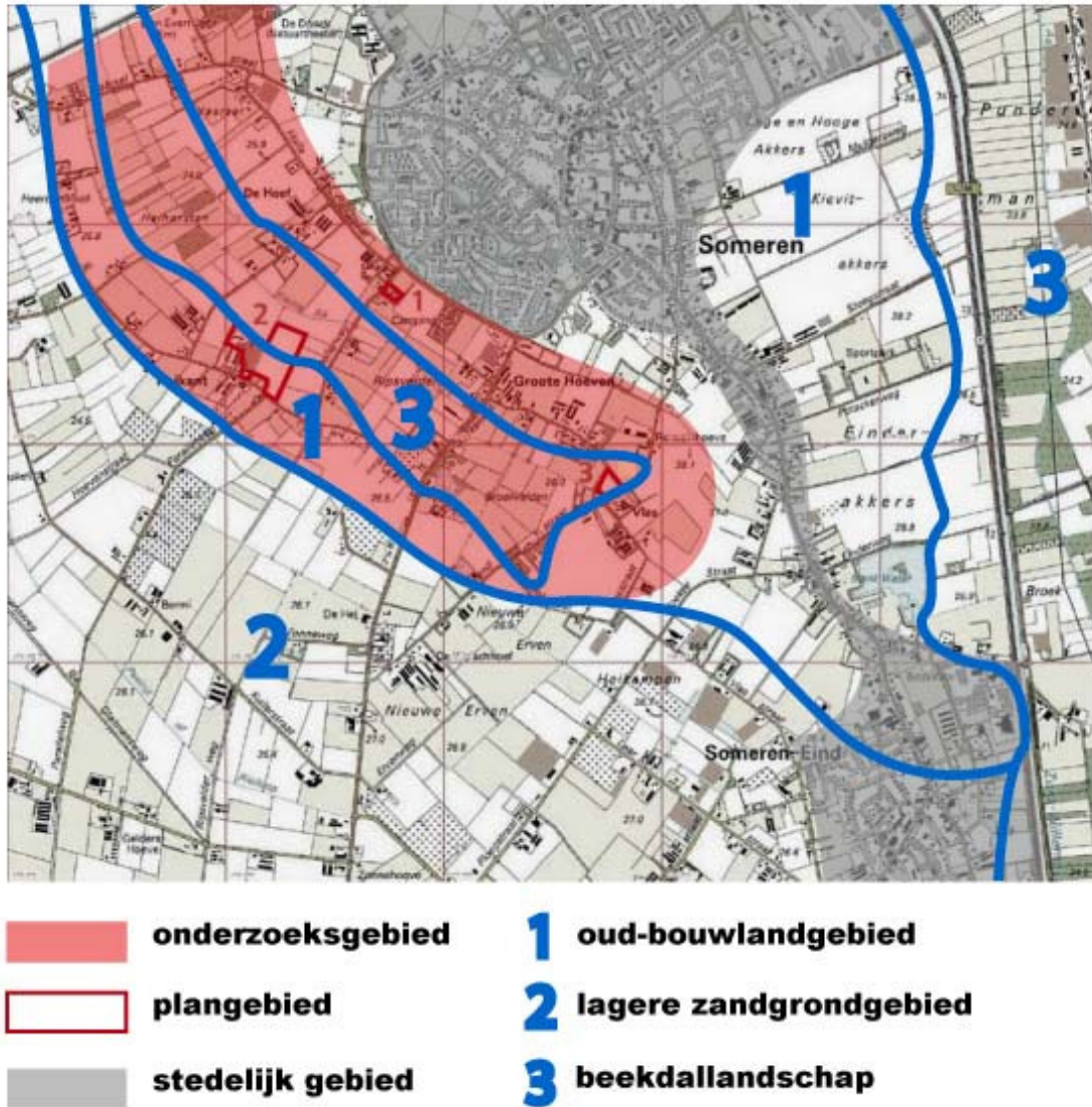
is geregeld in de Flora- en faunawet. Door vergelijking van de huidige natuurwaarden (soorten, biotopen en omgevingsparameters) met de verwachte toekomstige natuurwaarden komt in beeld welke soorten een negatief dan wel positief effect zullen ondervinden. Ook de effecten ten tijde van de uitvoer komen aan de orde. De grootste aandacht gaat uit naar soorten van het zwaarste en middelste beschermingsregime van de Flora- en faunawet (met implementatie van habitatrichtlijnsoorten), omdat deze verstrekkende wettelijke gevolgen kunnen hebben. Die gevolgen kunnen uiteenlopen van het aanvragen van een ontheffing, het niet verkrijgen van een ontheffing, de verplichting tot mitigeren en compenseren van significant negatieve effecten, de verplichting tot nader onderzoek, het aanpassen of (in het broedseizoen) stopzetten van de werkzaamheden of -in het uiterste geval- het geheel stopzetten van het project.

Gebiedsbescherming

is geregeld in de Natuurbeschermingswet. De drie plangebieden liggen niet in of in de directe nabijheid van de een beschermd natuurmonument of Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is 'Strabrechtse Heide en Beuven' (2010) ten noorden van de Provinciale weg (2,5 tot 4 km afstand). De begrenzing van het Beschermd Natuurgebied 'Beuven' (2001) valt daarmee gedeeltelijk samen. 'Grote Peel' ligt ten zuidoosten van de gebieden, verder dan 5 km verwijderd. 'Grote Peel' is tevens aangewezen als Nationaal Park (2007) en wetland (2005). Gezien de grote afstand en de minimale biotoopovereenkomst worden ecologische effecten met genoemde gebieden uitgesloten en daarom verder niet besproken.

De Ecologische Hoofdstructuur

is vanuit het Structuurschema Groene Ruimte geregeld. Alle drie de plangebieden liggen binnen de invloedssfeer van de natte ecologische verbindingzone langs de Kleine Aa; een onderdeel van de EHS. Deze sluit noordelijk aan op de Lieropsche Heide en daarmee op het Beuven en de Strabrechtse Heide. 250 m noordelijk van plangebied Heikantstraat ligt natuurgebied 'Heihorsten' zijnde een verbreding van de EHS aan weerszijden van de Kleine Aa (bron: Gebiedendatabase Ministerie van LNV, 2010)

Figuur 3: landschappelijke context van plangebieden en onderzoeksgebied

3 Landschappelijk systeem

Landschap wordt hier beschouwd als de waarneembare ruimtelijke weerslag van factoren (abiotisch, biotisch en artificieel) op een bepaald moment. Landschap is een systeem dat altijd in ontwikkeling is; niet statisch is. De drie plangebieden worden gezien in de huidige toestand, in de context van de omgeving en met terugblik naar het verleden.

Regionaal

De plangebieden liggen aan de flanken van een oud-bouwlandgebied (oud akkercomplex) aan de rand van Someren (**landschap 1**). Dit gebied heeft de Heikantstraat-Driehoekstraat als centrale as. Het ligt op een dekzandrug die nauwelijks zichtbaar hoger in het landschap ligt. Verder naar het zuidwesten lagen de woeste gronden (de Somerensche Heide en Diepenhoek) die tussen 1900 en 1935 zijn ontgonnen. Dit lagere zandgrondgebied is wat natter en was daarom tot die tijd lastig te ontginnen (**landschap 2**). Dit landschap manifesteert zich nu als rationeel verkaveld landbouwgebied met een lage dichtheid aan bebouwing en rijen (Amerikaanse in inlandse) eiken langs de wegen. Een derde landschap is het beekdallandschap, dat ter hoogte van de plangebieden nauwelijks nog te herkennen is, maar direct ten noorden van de Hoofweg zich manifesteert in rechthoekige loofbospercelen rond de Kleine Aa (**landschap 3**).

Bebouwing, omgeven door opgaande erfbeplanting, was vanouds geconcentreerd langs de randen van het oude akkercomplex. De vroegste nederzettingen lagen bij 't Vlas, Ruiter en Dellen, aan de rand van het beekdal. Aan de overzijde van het akkercomplex lag de nederzetting Heikant langs de Heistraat; de huidige Heikantstraat. Dit patroon van groepsgewijze bebouwing rond een akkercomplex (oud-bouwland) is tot op heden redelijk bewaard gebleven. Plaatselijk vond in de loop van de twintigste eeuw verdichting en schaalvergroting van bebouwing plaats, maar ook werden kleine boerderijtjes en (een recente ontwikkeling) oude stallen weer afgebroken.

De verkaveling van het akkercomplex op de dekzandrug is van oorsprong onregelmatig en blokvormig. Rondom de Kleine Aa lagen de wei- en hooilanden met een strokenverkaveling, die haaks op de afwatering stond. Deze strokenverkaveling is sinds de ruilverkaveling van 1965 vrijwel geheel verdwenen. Enkele knotwilgenrijen herinneren hieraan.

Lokaal

De drie plangebieden maken deel uit van het bovenbeschreven akkercomplex met als oorspronkelijke kenmerken: openheid, akkers, zandwegen en randbebouwing. Op de randbebouwing na is hiervan in de plangebieden nog maar weinig herkenbaar. Voor wat betreft P1 is de huidige perceelsgrens al in het begin van de 19de eeuw in het kaartbeeld herkenbaar. Vooraan de weg stond een kleine hoeve. De houtsingel en kippenstallen dateren van halverwege de 20ste eeuw.

P2 is altijd al open geweest met bebouwing langs de Heikantstraat. Het gebied stond bekend als 'De Weivelden'. In 1965 vond een ruilverkaveling plaats waarmee, naast de enigszins grillige verkaveling, een zandpad parallel aan de Dellerweg verdween. De kassen en houtsingels dateren van na de ruilverkaveling. De bebouwing langs de Heikantstraat is nadien verder verdicht.

Het perceel van P3 kreeg vorm toen met de ruilverkaveling de ontsluiting van de hoeven centraal werd geregeld via de weg Ruiter. Afgezien van de grens met de Kleine Aa zijn de perceelsgrenzen dus van recente datum. P3 is als onderdeel van het akkercomplex altijd open geweest.

Elementen

verspreide bebouwing

Kleinschalige bebouwing lag vanouds verspreid langs een langgerekte opduiking waarvan de huidige Heikantstraat de as vormt. Noordelijk daarvan is een laagte rond de Kleine Aa waarlangs clusters van boerderijen lagen (De Hoef, Dellen, Grootte Hoeven en Ruiter). Dit patroon is nog goed herkenbaar. De bebouwing is nog grotendeels (semi-)agrarisch. Verspreid liggen er kippenstallen. Kassen komen in het onderzoeksgebied verder niet voor.

De bebouwing in de plangebieden dateert van de tweede helft van de vorige eeuw: (P1) 4 kippenstallen (voorheen lag hier ter hoogte van nr 13 een boerderijtje dicht aan de weg), (P2) 2 bedrijfswoningen en loods, (P3) ontbrekend.

kas

Op P2 staan kassen met een omvang van $\pm 0,2$ ha. Deze dateren uit eind jaren '70. Aansluitend op de kas is een loods voor opslag en machines. Een strook tussen de Heikantstraat en de loods is verhard.

waterloop

De Kleine Aa heeft haar oorsprong ter hoogte van Vlas op ongeveer 200 m van P3. Het is daar niet meer dan een greppel. Ter hoogte van P2 is de Kleine Aa tot maximaal 1 m breed en ondiep in een zandige bedding. Uit historisch kaartmateriaal blijkt dat de loop in hoofdlijnen nagenoeg ongewijzigd is. De beekoevers werden tijdens de ruilverkaveling wel rechtgetrokken en vastgelegd in beschoeiing. De zuidzijde van de beschoeiing is in bij de inrichting van de EVZ verwijderd. (NB: het brongebied is overigens verschoven in westelijke richting door aanleg van de Zuid-Willemsvaart en de ontginning van de randen van de Peel)

kavelgrens

P1 betreft een kavel dat al op kaarten uit halverwege de 19de eeuw als zodanig herkenbaar is. De grens is gemarkeerd door een houtsingel. De verkaveling van P2 is tijdens de ruilverkaveling geheel gewijzigd. Overigens was hier ook vóór de ruilverkaveling een onregelmatige blokverkaveling. De kavelgrenzen zijn gemarkeerd door greppels. De houtsingel is een uitzondering; deze dateert van ná de ruilverkaveling (1965) en omsloot tot in de jaren '90 in een U-vorm het kavel met kassen en stallen. P3 bestaat uit een in de ruilverkaveling herbegrensd kavel. Alleen de zuidgrens met de Kleine Aa is 'historisch'.

houtsingel

P1 is omzoomd door een houtsingel met gemengd loofhout, waarin zomereik domineert. Opvallend is de forse Hollandse iep in de zuidelijke singel. De houtsingel van P2 is maximaal 5 m breed en zeer dicht. Ook hier is zomereik beeldbepalend. De situering van de singels is binnen de beide locaties niet typerend en dateert van na 1965.

solitair

Op het terrein van P1 staan een peer en okkernoot, met een stamdoorsnede van 40 cm (ongeveer 60 jaar oud). Langs de Heikantstraat staat een markante Laurierwilg (P2). Langs Ruiter staat een forse, markante geoorde wilg in de bermsloot. Deze markeert de noordhoek van P3.

4 Ecologisch systeem

Klimaat, bodem, reliëf, grond- en oppervlaktewater vormen tezamen de dragers van het ecologisch systeem. Planten en dieren vinden geschikte standplaatsen of leefgebieden binnen dat systeem. Tezamen vormen ze een leefgemeenschap waarin iedere soort een plek heeft, een rol speelt. Alles is daarmee met alles verbonden. Een wijziging van één van de elementen uit dat systeem werkt onherroepelijk door op het hele systeem.

Regionaal

De drie plangebieden liggen gesitueerd rondom de Kleine Aa. De beekdallaagte varieert van 25 m +NAP bij de oorsprong (Vlas bij P3) tot 22 m +NAP ter hoogte De Hoof. De plangebieden liggen op de flanken van nauwelijks hogere zandruggen (± 25 m +NAP). De bodem bestaat uit enkeerdgronden in sterk lemig fijn zand. Het bodemprofiel is door bebouwing en diep ploegen sterk gewijzigd.

Het grondwater ligt ter hoogte van de plangebieden dieper dan 140 cm onder maaiveld in het voorjaar terwijl het aan het einde van de zomer dieper ligt dan 160 cm (grondwatertrap VII). In de lagere delen rond de Kleine Aa ligt het grondwater minder diep (gegevens onbekend). Grondwaterinvloed op de vegetatie is alleen in de oeverzone en diepere greppels merkbaar. IJzerrijke kwel tussen de Dellerweg en Vaarselstraat buffert fosfaten waardoor de ecologische potentie hier relatief hoog is.

Het onderzoeksgebied bestaat uit overwegend intensief beheerd akkerland met pleksgewijs graslandpercelen. Opgaande landschapselementen zijn spaarzaam aanwezig en bestaan vooral uit kleinere loofbospercelen, houtsingels en rijen geknotte schietwilgen. Stroomafwaarts liggen enkele kleinschalige gebieden rond de Kleine Aa (Heihorsten, Den Oeterd en bij de samenloop met de Aa ter hoogte van het buurtschap Otterdijk).

De Kleine Aa heeft de oorsprong in een greppel bij Vlas op 200 m van P3. Van daaruit is het een zwak stromend ondiep waterloopje. Overige waterbiotopen zijn nauwelijks aanwezig, uitgezonderd de grote vijver op de hoek Driehoekstraat-Kerkendijk en wat tuinvijvers.

De Kleine Aa vormt de zuidwest grens van P3 en heeft hier het voorkomen van een (periodiek) watervoerende greppel met steile taluds. De ecologische betekenis is vergelijkbaar met die van greppels en bermen. Ter hoogte van P2 is de Kleine Aa in 2010 heringericht als EVZ. Hiertoe is de bouwvoor over een breedte van circa 20 m afgegraven en afgevoerd. De vegetatie langs het voedselrijke water wordt gekenmerkt door mannagrass, kattenstaart, riet en grote waterweegbree. Nabij P2 is buiten deze afgevlakte zone een poel gegraven. Deze poel heeft zeer flauwe taluds en is ongeveer 100 m².

Verwacht wordt dat de ecologische betekenis van de EVZ binnen 5-10 jaar (hersteltermijn) relatief groot zal zijn. Vooral amfibieën, libellen, dagvlinders en kleine zoogdieren zullen profiteren en sterk in aantal en diversiteit toenemen. De invloed van de omliggende intensieve landbouw (vermesting, vervuiling en verstoring) beperkt een optimale ontwikkeling.

Lokaal

Alle drie de plangebieden worden gekenmerkt door een combinatie van opgaande begroeiing in of langs de grens van het terrein en open akker of ruderaal terrein. De opgaande begroeiing is minder dan 40 jaar oud, vaak dicht en gevarieerd. Zomereik en vlier zijn karakteristiek. Kleine zoogdieren en vooral broedvogels hebben hier de kern van hun leefgebied. Zij vinden voedsel in de naaste omgeving vanuit de beschutting die de randen bieden. De akkers zijn overigens zeer soortenarm; een gevolg van intensief gebruik en het nagenoeg ontbreken van resthoeken en onbenutte randen. Een karakteristieke akkerfauna (met bijvoorbeeld Kievit, gele kwikstaart, patrijs) ontbreekt hierdoor nagenoeg.

Biotopen

bebouwing

De bestaande woningen, kas en bedrijfbebouwing dateren van 1960-1980; bebouwing uit deze periode biedt vaak mogelijkheden voor vaste verblijfplaatsen. Er zijn op verschillende plaatsen openingen die mogelijk door vogels en zoogdieren in gebruik zijn. Dit geldt zowel voor de stallen van P1 als voor de bedrijfswoningen en -bebouwing van P2. P3 is onbebouwd.

ruderaal terrein

P1 bestaat grotendeels uit ruderaal terrein met bijbehorende flora. In P2 liggen ook enkele ruderaal of extensief gebruikte stukken grond. De combinatie van rust, schuilmogelijkheid en voedsel (zaden, insecten) maakt deze terreintjes voor foeragerende kleine zoogdieren en vogels aantrekkelijk. Door de beschutte ligging zijn deze terreinen ook geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

houtsingel

De ongeveer 5 m brede houtsingels van P1 en P2 leveren door de dichte groei van vooral vlier, hazelaar, iep en zomereik (dominant) bescherming aan vogels. Er wordt genesteld door algemene broedvogelsoorten als winterkoning, merel en heggenmus. Hoewel hiervoor geen aanwijzingen zijn gevonden, worden ook holenbroeders verwacht. In de herfst vinden vogels, vooral lijsterachtigen, hier beschutting en voedsel. Ook voor kleine zoogdieren zijn dergelijke opgaande begroeiingen en de ruigte daaronder geschikt leefgebied.

greppel en berm

De (akkerbouw-)percelen worden begrensd door greppels die een groot deel van het jaar droog staan. Ze zijn geschikt als schuil- en nestplaats voor muizen en spitsmuizen en als landbiotoop voor amfibieën. De floristische waarden van de greppels zijn zeer laag; braam, grote brandnetel, kattenstaart en gewone berenklauw zijn kenmerkend. De bermen en akkerranden zijn wat soortenrijker en worden gekenmerkt door soorten van schraler milieu (Sint-Janskruid, Jacobskruid, vlasbekje, smalle weegbree en duizendblad).

weiland

Het door een houtsingel omgeven perceel van P2 wordt beweid door pony's.

akker

In P2 en P3 liggen snijmaïs- en bietenakkers met een oppervak van respectievelijk 1 en 1,5 ha en bepalen grotendeels de actuele ecologische waarden. Deze sterk bemeste akkers zijn uiterst soortenarm en nauwelijks van betekenis voor flora en fauna. Overhoekjes ontbreken vrijwel geheel. Alleen langs de randen is spaarzaam algemene akkerflora en -fauna te vinden. Kenmerkend zijn akkerwinde, hanenpoot, zwarte nachtschade, akkerdistel, ganzenvoet en melde. De akkers zijn in najaar en winter foerageergebied voor (doortrekkende) vogels. Vooral voor zaadeters als vinken en duiven vinden dan in grote groepen voedsel in de stoppelvelden (oogstresten en onkruidzaden).

5 Flora en fauna

Per soortgroep wordt de ecologische waarde ingeschat aan de hand van zeldzaamheid, betekenis voor de regionale verspreiding en instandhouding van de soort. De focus ligt daarbij op soorten met een bijzondere status. Een overzicht van soorten is te vinden in bijlage 2, achterin dit rapport. Per soortgroep wordt afgesloten met een overzicht van de wettelijke status en de daaruit volgende verplichtingen of beperkingen.

Vaatplanten

De bodem van de plangebieden bestaat uit (sterk) lemig fijn zand. Door jarenlange intensieve akkerbouw is de bodem sterk geeutrofeerd en voortdurend verstoord. De akkerflora in P2 en P3 wordt gekenmerkt door zeer algemene soorten als hanenpoot, zwarte nachtschade en melganzenvoet. Langs de randen en in de greppels groeit doorgaans braam, grote brandnetel en akkerwinde. De opname van de flora langs de Kleine Aa (IVN, 2010) laat een lijst van 64 vaatplanten zien, waaronder zich geen beschermde soorten bevinden. De soortenlijst duidt, geheel volgens verwachting, op (sterk) eutrofe, vochtige tot natte omstandigheden en storing. De potentie van de EVZ wordt geïllustreerd door de incidentele aanwezigheid van wilde bertram en echte koekoeksbloem.

Het terrein rond de kippenstallen (P1) kent een ruderaal vegetatie met soorten als witte dovenetel en paarse klaver. In de kruidrijke vegetatie achter de stallen van P1 groeit onder andere een niet nader gedetermineerde muur (stellaria); waarschijnlijk betreft het de algemene grasmuur (NB: alle stellaria-soorten zijn niet beschermd).

De bermen langs de aangrenzende wegen van P1, P2 en P3 zijn minder beïnvloed door bemesting. Kenmerkend zijn gewone berenklauw en kattenstaart in de vochtige greppels en Sint-Janskruid en smalle weegbree op de droge bovenranden. In de greppel van de Heikantstraat, nabij P2, is tijdens het terreinbezoek een groeiplaats van (inheemse) hemelsleutel gevonden.

In de ondergroei van de houtwallen zijn geen beschermde soorten gevonden of te verwachten. Brandnetel en zevenblad domineren in de sterk verruigde en beschaduwde ondergroei. De houtwal van P1 lijkt stabiel en minder eutroof; in combinatie met het bodemtype een potentiële groeiplaats voor brede wespenorchis (lichte bescherming).

Natuurloket geeft aan dat beide kilometerhokken goed op vaatplanten zijn onderzocht. Er zijn 1 respectievelijk 2 beschermde soorten aangetroffen. Het betreft tabel 1-soorten met een lichte bescherming. Gezien de groeiplaatsomstandigheden in de plangebieden kan worden aangenomen dat deze beschermde soorten hier niet aanwezig zijn, maar elders in de kilometerhokken zijn aangetroffen.

De (geringe) kans op beschermde soorten is het grootst in houtsingels en langs akkerranden; deze worden ófwel in de plannen opgenomen ófwel niet of nauwelijks beïnvloed door het werk. Er is geen sprake van significante effecten. Voor de voorgenomen activiteit dient de zorgplicht in acht genomen te worden door groeiplaatsen van eventueel aangetroffen beschermde of Rode Lijstsoorten te markeren en deze te ontzien tijdens het werk. Is dat laatste niet mogelijk dan kunnen de planten worden verplaatst binnen het plangebied.

vaatplanten		
Habitatrichtlijn IV		
Vogelrichtlijn		
Beschermde broedvogel		
Ff-wet zwaarste bescherming		
Ff-wet matige bescherming		
Ff-wet lichte bescherming	1-2 soorten	buiten plan (aannee)
Rode lijst	1 soort	buiten plan (aannee) signalering

- Beschermde soorten: vrijwel uitgesloten
- Effecten: nihil
- Mitigatie/compensatie: (bij aantreffen beschermd soort) ontzien of verplaatsen
- Planning: niet van toepassing
- Onderzoek: niet nodig
- Ontheffing: niet nodig

Zoogdieren (vleermuizen)

Vleermuizen leven in een netwerk van verblijfplaatsen (winter-, paar-, zomer- en kraamverblijven), migratieroutes, vliegroutes en foerageergebieden. De Flora- en faunawet beschermt vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Bovendien zijn alle ingrepen verboden die invloed hebben op deze vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Deze vaste rust- en/of verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd, ook wanneer deze op een bepaald moment niet bewoond zijn. Vleermuizen zijn zeer plaatstrouw en gebruiken vele jaren achtereen dezelfde (groep van) verblijfplaatsen of rouleren langs een netwerk van verblijfplaatsen. De meeste vleermuizen trekken in oktober/november naar hun (vaste) winterverblijf en gaan in lethargie. Vanaf maart/april zijn vleermuizen weer foeragerend aan te treffen. De zomer- en kraamverblijven worden dan weer gebruikt. Voor de meeste soorten valt de kraamtijd van mei tot juli. Augustus en september is de paartijd; sommige soorten nemen dan aparte paarverblijven in gebruik.

Door het ontbreken van oude bomen met holten en een aaneengesloten groenstructuur is het onderzoeksgebied voor een zeer beperkt aantal soorten vleermuizen geschikt als leefgebied. Een deel van de bestaande bebouwing is potentieel geschikt als verblijfplaats voor sommige soorten. Foerageervluchten zijn vooral te verwachten langs de bebouwing en bomen van de Heikantstraat, Dellerweg en Ruiten en de langs de Kleine Aa. De omgeving van de Kleine Aa zal na herinrichting aanzienlijk belangrijker worden als foerageergebied. De samenhang met het aangrenzende bebouwende gebied (verblijfplaatsen in spouwmuren, zolders) is gunstig. Aangenomen wordt dat in de huidige situatie de plangebieden onderdeel vormen van het leefgebied van enkele soorten en daarin een functie hebben. Deze functies verschillen per soort en worden hieronder beschreven.

Volgens Natuurloket zijn de betreffende kilometerhokken niet onderzocht. Op basis van vooral de zoogdieratlas en waarneming.nl (2007-2010) kan, in combinatie met de aanwezige leefgebieden, gesteld worden dat het onderzoeksgebied waarschijnlijk van belang is voor 2 soorten vleermuizen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger). Van de omgeving zijn waarnemingen van nog 3 andere soorten bekend (watervleermuis en ruige dwergvleermuis rond Keelven-Somerense Heide en gewone grootoorvleermuis en watervleermuis langs de Aa bij Asten). Het onderzoeksgebied voldoet niet aan de eisen die deze laatste 3 soorten aan hun leefgebied stellen.

Per soort is een inschatting gemaakt van het gebruik van het onderzoeksgebied en het mogelijke effect dat wordt ondervonden van de voorgenomen activiteit. De gewone dwergvleermuis wordt geregeld waargenomen in de bebouwde gebieden van Someren en Someren-Eind. Deze soort heeft zijn verblijfplaatsen uitsluitend in gebouwen (spouwen en weinig gebruikte vlieringen). De soort stelt weinig eisen aan het foerageergebied; ongetwijfeld zijn de plangebieden onderdeel daarvan. Ook de laatvlieger is een gebouwbewoner die in de bebouwde kom van Someren regelmatig wordt waargenomen en zal tijdens foerageervluchten het onderzoeksgebied bezoeken. Het verlengen van de houtsingel in P2 van 150 naar 400 m levert meer luwte en is in het algemeen gunstig voor het foerageren van de meeste soorten. De gewone dwergvleermuis en vooral laatvlieger hebben echter een lage connectiviteit met het landschap. Veranderingen in de vegetatiestructuur zullen daarom op deze soorten nauwelijks effect hebben. Van de inrichting van de plaatselijk verbrede EVZ en de aanzienlijke extensivering van grote delen van plangebieden P2 en P3 wordt een sterk positief effect verwacht op de kwaliteit van de foerageergebieden (toename insecten). Ook verlichting is positief voor beide soorten.

De kassen, loods en kippenstallen van P1 en P2 zijn ongeschikt omdat spouwmuren ontbreken, de temperatuur en vochtigheid te sterk wisselen en de ruimten niet vrij zijn van tocht. Tijdens het terreinonderzoek zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van vleermuizen gevonden bij de openingen. In en om de woningen van P2 zijn door de bewoners nooit (sporen van) vleermuizen waargenomen. Voor de te slopen woningen van P2 kan met vrij grote zekerheid worden aangenomen dat er geen vaste verblijfplaatsen zijn voor één van beide soorten vleermuizen. Als voorzorg kunnen voor de sloop tochtgaten in de minst gevoelige periode gemaakt worden (half augustus - half oktober) zodat potentiële verblijfplaatsen ongeschikt worden.

De gunstige staat van instandhouding van de aanwezige vleermuizen zal in P1 en P3 niet worden aangetast door de voorgenomen ingrepen. Een ontheffing is dan niet nodig. Dit zelfde geldt voor P2 mits verblijfplaatsen kunnen worden uitgesloten.

vleermuizen		
Habitatrichtlijn IV	gewone dwergvleermuis laatvlieger	in Ff-wet opgenomen
Vogelrichtlijn		
Beschermde broedvogel		
Ff-wet zwaarste bescherming	gewone dwergvleermuis laatvlieger	geen ontheffing mogelijk voor vaste verblijfplaatsen overigens geen ontheffing nodig
Ff-wet matige bescherming		
Ff-wet lichte bescherming		
Rode lijst		

- **Bescherming:** 2 soorten vleermuizen (tabel 3-soorten: zwaar beschermd)
- **Effecten:** vernietiging verblijfplaatsen niet aan de orde; overigens positief effect
- **Mitigatie/compensatie:** niet nodig omdat verblijfplaatsen niet verwacht worden
- **Planning:** slopen of voorzorgsmaatregelen treffen in september-oktober
- **Onderzoek:** niet nodig geacht
- **Ontheffing:** voor (mogelijk aanwezige) foerageerroutes niet nodig

Zoogdieren (overig)

Zoogdieren houden zich vooral op in de houtsingels en langs de randen daarvan. Daar is beschutting en voedsel te vinden. Greppels en taluds, maar ook holten onder wortels en boomstronken kunnen benut worden als verblijfplaats. Oude, weinig benutte bebouwing zijn ook mogelijk in gebruik als verblijfplaats. De akkers, greppels, extensieve graslandjes en ruderaal terreinen zijn geschikt foerageergebied.

Volgens Natuurloket zijn de betreffende kilometerhokken niet onderzocht. Op basis van waarnemingen in het onderzoeksgebied en de biotoopkenmerken zijn enkele algemene soorten met lichte bescherming te verwachten in alle 3 de plangebieden (tabel 1 soorten). Tijdens de terreinverkenning zijn aangetroffen: (sporen van) haas, konijn, mol en niet nader gedetermineerde muizen/spitsmuizen, allen op P2. Op P3 een waarneming van haas. Op P1 zijn geen zoogdieren of sporen daarvan aangetroffen. Gezien de biotoopkenmerken en bevestigd vanuit diverse bronnen zijn in de omgeving enkele andere soorten aanwezig, waaronder ree en wezel. In het onderzoeksgebied zullen ongeveer 10 soorten zoogdieren geschikt leefgebied vinden. Zwaar beschermde soorten zijn vrijwel zeker niet aanwezig. De das, een tabel 3-soort en Habitatrichtlijnsoort met zware bescherming, komt in dit deel van Noord-Brabant niet voor. De kernpopulatie ligt in Noord-Oost Brabant van waaruit migratie plaatsvindt. De dichtstbijzijnde waarnemingen komen uit de Deurnse Peel.

Het effect van de ingreep op de aangetroffen en te verwachten, algemene zoogdieren is vooral tijdelijk en niet significant. Bij het ongeschikt worden van delen van het plangebied zijn er voldoende alternatieven voor het maken van verblijfplaatsen binnen de plangebieden of in de directe omgeving. In P1 en P2 is de kans groot dat (verlaten) gebouwen gebruikt worden als verblijfplaats.

Delen van de plangebieden, zoals de houtsingels, blijven ongewijzigd. De plangebieden zijn bovendien klein en daarom biedt de directe omgeving tijdens de werkzaamheden voldoende (tijdelijke) uitvluchtmogelijkheden.

De meeste soorten gebruiken de plangebieden alleen als foerageergebied of migratiegebied. Deze functies verbeteren na de ingreep, in ieder geval in P2 en P3. Het oppervlak extensief grasland, ruigte en struweel zal sterk toenemen. Meer dan een verdubbeling van de lengte van de houtsingel biedt in P2 ook meer ruimte voor vaste verblijfplaatsen. Tenslotte is ook het effect van de ontwikkeling van de EVZ en naastliggende stapstenen van positieve invloed op de geschiktheid als leefgebied in P2 en P3.

De gunstige staat van instandhouding van de aanwezige zoogdieren zal in alle drie de plangebieden niet worden aangetast door de voorgenomen ingrepen. Een ontheffing is dan niet nodig. Wel dient de zorgplicht te worden nagekomen.

zoogdieren (overig)		
Habitatrichtlijn IV		
Vogelrichtlijn		
Beschermde broedvogel		
Ff-wet zwaarste bescherming		
Ff-wet matige bescherming		
Ff-wet lichte bescherming	Alle te verwachten soorten	vrijstelling let op: zorgplicht !
Rode lijst		

- **Bescherming:** 3-6 soorten (tabel 1-soorten: licht beschermd)
- **Effecten:** tijdelijke verstoring leefgebied (voornamelijk foerageergebied)
- **Mitigatie/compensatie:** gefaseerd werken
- **Planning:** sloopwerk en grondwerk in minst gevoelige periode (augustus-oktober)
- **Onderzoek:** geen aanleiding
- **Ontheffing:** niet nodig

Vogels

Geschat wordt dat het onderzoeksgebied territoria kent voor maximaal 20 soorten broedvogels; de meeste daarvan zullen onder andere in P1 en P3 een nestplaats vinden. Aangenomen wordt dat in P3 broedende vogels ontbreken; P3 maakt wel deel uit van territoria van enkele soorten. Buiten het broedseizoen zijn alle gebieden geschikt foerageergebied voor standvogels, wintergasten en doortrekkers.

De gebieden P1 en P2 zijn geschikt broedbiotoop voor vogels van bomen en dicht struweel. De bomen in de houtsingels zijn niet ouder dan 40-50 jaar en hebben nauwelijks holten. In enkele berken van P1 zijn ondiepe holten gevonden. Sperwer en torenvalk komen beiden in de directe omgeving voor; mogelijk worden de houtsingels gebruikt als nestplaats.

Vogels die in gebouwen broeden zijn in de plangebieden en omgeving veel aanwezig. Tijdens het terreinonderzoek waren dat: huismus, ringmus, witte kwikstaart, kauw en huiszwaluw. Het is niet uitgesloten dat deze soorten onder andere in of tegen gebouwen van P1 en P2 broeden. Er zijn tijdens het terreinonderzoek hiervoor echter geen aanwijzingen gevonden (oude nesten, nestmateriaal, uitwerpselen).

Voor op de bodem broedende vogels is het plangebied nauwelijks geschikt. Het gebied is arm aan broedende of foeragerende akkervogels. Mogelijk is P2 broedgebied voor gele kwikstaart (waarneming 13-08-2010). Tijdens de terreinverkenning zijn op de akkers alleen groepen foeragerende houtduiven aangetroffen. In herfst en winter zijn de akkers na de oogst doorgaans foerageergebied voor groepen vinkachtigen (vink, rietgors, geelgors, kneu, huismus, ringmus).

De Kleine Aa is in de huidige toestand ongeschikt leefgebied voor watergebonden vogels.

Natuurloket geeft aan dat op broedvogels niet of slecht is onderzocht. Voor het kilometerhok waarin P1 en P2 liggen wordt één vogelrichtlijnsoort, tevens Rode Lijstsoort aangegeven (patrijs; periode 1996-2007). Ook uit overige bronnen blijkt dat het gebied nauwelijks van belang is voor de hogere eisen stellende broedvogels. Deze zijn vooral aangetroffen ten noorden en ten zuiden van de plangebieden: omgeving De Donck (kleinschalig landschap met onder andere groene specht, ransuil, steenuil) en Diepenhoek (half-open landschap met onder andere Kievit, gele kwikstaart en geelgors). Mogelijk hebben deze soorten een deel van hun leefgebied (tijdelijk) binnen een van de plangebieden. Vanuit de bebouwing van het dorp Someren en de bebouwingsclusters worden boven de plangebieden foerageervluchten gemaakt door onder andere kauw, torenvalk, sperwer, boeren- en huiszwaluw.

Voor broedvogels wordt geen ontheffing verleend. Werkzaamheden die de voortplanting verstoren mogen daarom alleen buiten het broedseizoen worden verricht. Omdat het broedseizoen voor sommige soorten afwijkt van de standaard gehanteerde periode, wordt aanbevolen direct vóór de start van het werk op broedende vogels te controleren.

Vaste verblijfplaatsen van vogels die deze het hele jaar door gebruiken zijn beschermd. Voor het plangebied betreft het mogelijk de sperwer en de huismus. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Van een aantal andere soorten zijn de nesten niet jaarrond beschermd; inventarisatie van deze soorten is echter wel gewenst. Het gaat in het plangebied mogelijk om: boerenzwaluw, huiszwaluw, ekster, groene specht, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, boomkruiper en torenvalk.

De gunstige staat van instandhouding van de broedvogels die te verwachten zijn in en om de plangebieden wordt niet aangetast als buiten het broedseizoen met de werkzaamheden wordt gestart en jaarrond beschermde nesten worden gehandhaafd of gecompenseerd. Als richtlijn voor het broedseizoen wordt 15 maart – 15 juli aangehouden.

vogels		
Habitatrichtlijn IV		
Vogelrichtlijn		
Beschermd broedvogel	alle inheemse soorten	geen werk in broedseizoen (15 maart -15 juli)*
	sperwer	Vogels met jaarrond beschermde nesten (geen ontheffing mogelijk)**
Ff-wet zwaarste bescherming		
Ff-wet matige bescherming		
Ff-wet lichte bescherming		
Rode lijst	boerenzwaluw (gevoelig) gele kwikstaart (gevoelig) groene specht (kwetsbaar) huismus (gevoelig) huiszwaluw (gevoelig) ringmus (gevoelig)	signalering

* voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

** nader onderzoek moet uitsluitend geven omtrent aanwezigheid en gebruik van vaste verblijfplaatsen; de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door zijn beschermd is in 2009 aangepast (DR, 26-08-2009)

- **Bescherming:** alle inheemse soorten; nesten sperwer en huismus jaarrond beschermd
- **Effecten:** kans op vernietiging of verstoring nesten in/tegen/rond te slopen gebouwen
- **Mitigatie/compensatie:** vervangende voorzieningen (nestkasten, pannen)
- **Planning:** aanvang buiten broedseizoen (meest veilig is augustus-december)
- **Onderzoek:** vóór start werk omgevingscheck (vaste verblijfplaatsen / broedgevallen)
- **Ontheffing:** wordt niet verleend, dus buiten broedseizoen werken; voor verstoren jaarrond beschermde verblijfplaats ontheffing aanvragen

Amfibieën

De Kleine Aa en omgeving zijn geschikt leefgebied voor enkele soorten amfibieën. Ook de periodiek watervoerende greppels dragen daaraan bij. Gebaseerd op waarnemingen door derden en (recente) atlasgegevens zijn de volgende soorten te verwachten: bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Ook Natuurloket geeft voor het kilometerhok waarin P3 ligt de aanwezigheid aan van 2 tabel 1-soorten en 1 tabel 2-soort. Deze laatste betreft de alpenwater-salamander. Waarschijnlijk heeft de alpenwatersalamander een populatie in de vijver op de hoek Driehoekstraat-Kerkendijk. Tijdens het terreinbezoek werden subadults groene kikkers (niet nader gespecificeerd) gevonden in de Kleine Aa ter hoogte van P2. Een inventarisatie door het IVN (IVN, 2010) bevestigt dat de Kleine Aa en omgeving leefgebied is voor bruine kikker en groene kikker.

Op enkele kilometers afstand bevinden zich populaties van kamsalamander (dal van de Aa), heikikker en rugstreepad (Beuven, Keelven).

Alle drie de gebieden omvatten biotopen die geschikt zijn als landbiotoop voor gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander. Vooral de houtsingels (P1 en P2) en greppels (P2 en P3) zijn geschikt, maar ook muurtjes, steenhopen, (leegstaande) bebouwing en rommelplekken in P1 en P2 worden gebuikt.

De ontwikkeling van de drie plangebieden zal ten tijde van de aanleg enig (tijdelijk) negatief effect geven. Dit effect is vooral te verwachten door de sloop van gebouwen en de verstoring die daarmee gepaard gaat. Er zijn voldoende alternatieven binnen de plangebieden; met name de houtwallen die gehandhaafd worden zijn geschikt en blijven vrij van verstoring. Na de inrichting is het effect juist positief door de aanleg van een poel (P3), extensivering van gebruik (P2 en P3) en toename van ruigte en struweel (P2 en P3).

De inrichting van de EVZ heeft een sterk positief effect op genoemde soorten (P2 en P3). De waterkwaliteit zal enigszins verbeteren door de bufferende 20 m zone, er worden poelen aangelegd en nieuwe ruigte en struweel bieden geschikt landbiotoop.

Omdat de plangebieden zelf van ondergeschikte betekenis zijn voor (beschermd) amfibieënsoorten, wordt de gunstige staat van instandhouding van lokale populaties niet beïnvloed. Een ontheffing is niet nodig.

amfibieën		
Habitatrichtlijn IV		
Vogelrichtlijn		
Beschermd broedvogel		
Ff-wet zwaarste bescherming	kamsalamander	buiten plan
Ff-wet matige bescherming	alpenwatersalamander	buiten plan
Ff-wet lichte bescherming	bruine kikker gewone pad kleine watersalamander	vrijstelling let op zorgplicht !
	groene kikker	buiten plan
Rode lijst	Kamsalamander (kwetsbaar)	buiten plan

- **Bescherming:** maximaal 3 soorten (tabel 1-soorten: licht beschermd)
- **Effecten:** marginale tijdelijke verstoring landbiotoop
- **Mitigatie/compensatie:** gefaseerd werken
- **Planning:** bij voorkeur augustus-oktober
- **Onderzoek:** geen aanleiding voor
- **Ontheffing:** niet nodig

Reptielen

De drie plangebieden zijn ongeschikt als leefgebied voor reptielen. Er zijn geen waarnemingen van reptielen bekend in het onderzoeksgebied. De beoordeling van de gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde.

reptielen		
	niet aanwezig	niet van toepassing

- **Bescherming:** niet van toepassing
- **Effecten:** niet van toepassing
- **Mitigatie/compensatie:** niet van toepassing
- **Planning:** niet van toepassing
- **Onderzoek:** geen aanleiding voor
- **Ontheffing:** niet relevant

Dagvlinders

Op basis van de aanwezige biotopen kan gesteld worden dat het plangebied en onderzoeksgebied alleen leefgebied is voor algemene soorten. Meest nabijgelegen waarnemingen zijn afkomstig van de kern Someren, waaronder enkele weinig algemene maar niet beschermde soorten, zoals koninginnepage en kleine parelmoervlinder. Na herinrichting van de plangebieden neemt de verscheidenheid aan leefgebieden en de kwaliteit ervan aanzienlijk toe. Er zijn geen significante negatieve effecten te verwachten.

dagvlinders		
Habitatrichtlijn IV		
Vogelrichtlijn		
Beschermde broedvogel		
Ff-wet zwaarste bescherming		
Ff-wet matige bescherming		
Ff-wet lichte bescherming		
Rode lijst	kleine parelmoervlinder (kwetsbaar)	signalering

- **Bescherming:** beschermde soorten niet aanwezig/verwacht
- **Effecten:** niet verwacht / positief
- **Mitigatie/compensatie:** niet van toepassing
- **Planning:** niet van toepassing
- **Onderzoek:** geen aanleiding voor
- **Ontheffing:** niet nodig

Libellen

Gezien de kwaliteit van de Kleine Aa en de stilstaande wateren, kan worden aangenomen dat het onderzoeksgebied momenteel niet rijk is aan libellen. Verwacht wordt dat alleen enkele algemene soorten hier in en langs het water voorkomen. De soortlijst uit een inventarisatie langs de Kleine Aa (IVN, 2010) bevestigt deze veronderstelling: in augustus 2010 werden 6 (zeer) algemene soorten aangetroffen. De omstandigheden zijn echter door de aanleg van de EVZ sterk verbeterd. Ook de bufferende werking van het ijzerrijke kwelwater is positief.

De plangebieden zelf zijn in de huidige toestand slechts van (geringe) betekenis als jachtgebied voor libellen. Watergebonden biotopen ontbreken in de huidige situatie. P3 zal na herinrichting als stapsteen geschikt leefgebied toevoegen. Er zijn geen significante negatieve effecten te verwachten.

libellen		
	algemene soorten	geen effecten

- **Bescherming:** beschermde soorten niet verwacht
- **Effecten:** niet verwacht / positief
- **Mitigatie/compensatie:** niet van toepassing
- **Planning:** niet van toepassing
- **Onderzoek:** geen aanleiding voor
- **Ontheffing:** niet nodig

Ongewervelden (overig)

Natuurloket geeft aan dat de betreffende kilometerhokken niet zijn onderzocht op sprinkhanen, nachtvlinders en overige ongewervelden. Een inventarisatie langs de Kleine Aa (IVN, 2010) in augustus 2010 levert gegevens over vliegen, nachtvlinders, overige insecten en spinnen. Van deze soortgroepen is maar een zeer select aantal soorten beschermd; gezien de biotooptypen kan met zekerheid worden aangenomen dat deze niet in het onderzoeksgebied voorkomen. Er zijn geen significante effecten te verwachten.

ongewervelden		
	algemene soorten	geen effecten

- **Bescherming:** beschermde soorten niet verwacht
- **Effecten:** niet verwacht / positief
- **Mitigatie/compensatie:** niet van toepassing
- **Planning:** niet van toepassing
- **Onderzoek:** geen aanleiding voor
- **Ontheffing:** niet nodig

6 Samenvatting en advies

Waarden natuur en landschap

De 3 plangebieden kennen lage natuurwaarden die vooral gekoppeld zijn aan (verlaten) bebouwing, houtsingels en ruderaal terrein. De plangebieden zijn een afspiegeling van het onderzoeksgebied. Intensieve landbouw, een sterke doorsnijding met wegen en een sterk verspreide en vrij dichte bebouwing beperken momenteel de natuurwaarden. Gebieden in de directe omgeving zijn aanzienlijk waardevoller (De Donck, Heihorsten, kern Someren, Blankwater en Diepenhoek).

Landschappelijke waarden zijn laag en bestaan vooral uit de deels bewaarde, historische tegenstelling tussen de bebouwingsclusters van Heikant, De Dellen en Vlas-Ruiter en de relatief open zone rond de Kleine Aa. De te slopen bebouwing is van ná de ruilverkaveling en van geen landschappelijke of historische betekenis.

waarden plangebied

- o Houtsingels (P2 en P3)
- o Historisch gegroeide bebouwing met erven langs de rand van oud-bouwland
- o Openheid langs de Kleine Aa (P2 en P3)
- o algemene floristische waarden (geen zwaar beschermde soorten)
- o foerageergebied 2 vleermuissoorten waarschijnlijk
- o verblijfplaatsen 2 vleermuissoorten in bebouwing niet uitgesloten
- o leefgebied (of onderdeel daarvan) van enkele algemene zoogdieren
- o onderdeel territorium van maximaal 20 broedvogelsoorten (P1 en P2)
- o vaste verblijfplaats sperwer niet uitgesloten (P1, P2) (jaarrond beschermd)
- o vaste verblijfplaatsen overige broedvogels mogelijk (P1, P2) (in broedtijd beschermd)
- o foerageergebied roofvogels, waaronder torenvalk en sperwer
- o mogelijk landbiotoop van maximaal 3 soorten amfibieën (licht beschermde soorten)
- o leefgebied ongewervelden; geen beschermde soorten

waarden onderzoeksgebied

- o langgerekte oud-bouwlandgebied met beekdal (ingericht als EVZ)
- o tegenstelling met heide-ontginning aan zuidzijde Heikant
- o lage cultuurhistorische waarden
- o plaatselijk enige floristische waarden in loofbospercelen (Heihorsten)
- o vliegroutes en foerageergebied 2 soorten vleermuizen vanuit bebouwing
- o leefgebied 6-10 soorten algemene zoogdieren
- o broedgebied vogels kleinschalig agrarisch landschap (noordzijde)
- o broedgebied vogels open agrarisch landschap (zuidzijde)
- o leefgebied alpenwatersalamander, groene kikker(-complex) en kamsalamander
- o leefgebied ongewervelden; geen beschermde soorten

Ingreep

BiO vereist geen uitgewerkt inrichtingsplan. Op basis van bestemmingsplankaarten en een voorlopig inrichtingplan voor de stapsteen kan tezamen met overige randvoorwaarden voldoende beeld gevormd worden van de ingreep op de drie locaties. De ontwikkeling van de drie deelgebieden betekent in hoofdlijnen:

P1 dellerweg

- o slopen 4 stallen
- o bouwen 1 nieuwe woning (binnen ± 1000 m²)
- o benutten ontsluiting aan Dellerweg
- o behoud groensingel

P2 heikantstraat

- o slopen bedrijfsbebouwing en kassen
- o slopen noodwoning en bedrijfswoning aan Heikantstraat
- o bouwen 4 nieuwe woningen (binnen percelen van elk ± 500 m²)
- o aanleg 2 nieuwe ontsluitingen naar Heikantstraat
- o uitbreiden groensingel van 150 m naar 400 m
- o omzetten grond kas en akker in grasland; inzaai met grasmengsel (± 1 ha)
- o omvormen akker tbv natuurontwikkeling ($\pm 0,5$ ha)
- o inrichten als natuurterrein ter verbreding van de natte EVZ
- o (struweel, bloemrijk grasland, akkerrandbeheer)

P3 ruiters

- o gedeeltelijk afgraven/afvoeren bouwvoor tbv natuurontwikkeling (max 0,5 ha)
- o graven poel van ± 200 m²
- o aanplant struweel (inheems en genetisch zuiver materiaal)
- o inzaai met bloemrijk mengsel ($\pm 0,5$ ha)

Effecten

Deze ingreep zal de bestaande natuur- en landschappelijke waarden van plangebied en onderzoeksgebied beïnvloeden. De effecten zijn:

P1 dellerweg

- o (mogelijk) permanente vernietiging van verblijfplaatsen (sloop)
- o tijdelijke verstoring door materieel (geluid, verkeersbeweging en licht)
- o verstoring door verwijderen vegetatie
- o vermindering bebouwd/verhard oppervlak (globaal van 0,3 ha naar 0,1 ha)

P2 heikantstraat

- o (mogelijk) permanente vernietiging van verblijfplaatsen (sloop)
- o tijdelijke verstoring door materieel (geluid, verkeersbeweging en licht)
- o tijdelijke verstoring bodem door grondwerkzaamheden
- o verstoring door verwijderen vegetatie
- o vermindering van verstoring door verlichting a.g.v. verwijderen kassen
- o versterking van groenstructuur door aanplant 250 m extra houtsingel
- o afname areaal akker (maximaal 1 ha)
- o toename areaal grasland (maximaal 1,5 ha)
- o vermindering bebouwd/verhard oppervlak (globaal van 0,5 ha naar 0,2 ha)

P3 ruiter

- o tijdelijke verstoring door materieel (geluid, verkeersbeweging en licht)
- o tijdelijke verstoring bodem door grondwerkzaamheden
- o verstoring door verwijderen vegetatie
- o afname areaal akker (maximaal 1 ha)
- o toevoeging poel, omgeven door bloemrijk grasland en struweel (0,7 ha)

Wet- en regelgeving

Van toepassing zijn de Natuurbeschermingswet, de Flora- en faunawet, het streekplan waarin opgenomen de EHS en gemeentelijke verordeningen, zoals een kapverordening. Zie voor nadere toelichting bijlage 3.

Flora- en faunawet:

- o voor alle beschermde soorten geldt de zorgplicht
- o gunstige staat van instandhouding van aangetroffen of te verwachten beschermde soorten wordt in principe niet aangetast
- o ontheffing niet nodig tenzij vaste verblijfplaatsen vleermuizen of jaarrond beschermde nesten
- o om gebruik verblijfplaatsen uit te sluiten: inspectie woningen P2 aangeraden
- o inventarisatie (jaarrond) beschermde nesten aangeraden (omgevingscheck)
- o voor vogels wordt geen ontheffing verleend
- o werkzaamheden buiten broedseizoen (doorgaans 15 maart- 15 juli)
- o bij voorkeur werken volgens goedgekeurde gedragscode (bouwend Nederland)

Natuurbeschermingswet:

- o Natura 2000-gebied 'Strabrechtse Heide en Beuven' > 2,5 km afstand
- o Natura 2000-gebied / wetland 'Groote Peel' > 5 km afstand
- o Beschermd Natuurmonument 'Beuven' > 2,5 km afstand
- o instandhoudingsdoelen niet in gevaar
- o vergunning niet van toepassing

Streekplan (interim structuurvisie ro 2010)

- o nabijgelegen/aangrenzende Kleine Aa is EVZ (onderdeel van EHS)
- o nabij Regionale Natuur- en Landschapseenheid (RNLE)
- o wezenlijke kenmerken en waarden niet significant beïnvloed
- o daarom: afweging conform overig ruimtelijk beleid

Adviezen inrichting en beheer

De natuurwaarden van de 3 plangebieden zijn niet los te zien van die van het onderzoeksgebied dat gekenmerkt wordt door intensief agrarische gebruik en verspreide bebouwing. De gebieden liggen allen binnen de invloedssfeer van de EVZ die vanaf 2009 langs de Kleine Aa wordt ontwikkeld. Deze ontwikkeling heeft een positief effect op de natuurkwaliteit van de plangebieden.

De plangebieden hebben in de actuele situatie een geringe betekenis voor enkele beschermde diersoorten. De aandacht gaat nadrukkelijk uit naar (jaarrond beschermde) vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen en broedvogels. Overigens is de functie als foerageergebied voor de meeste soortgroepen van enig belang. Beschreven waarden kunnen gewaarborgd en verder versterkt worden door:

voorbereiden / plannen

- o ontheffing Ff-wet niet nodig voor aanwezige beschermde soorten
- o ontheffing Ff-wet wél bij constateren vaste verblijfplaatsen vogels / vleermuizen
- o inspectie door ecoloog voorafgaand start werk (omgevingscheck broedvogels)
- o zo nodig preventieve maatregelen vóór broedseizoen om broeden te voorkomen
- o ruim voldoende mitigerende maatregelen in planvoorstellen
- o bij voorkeur gedragscode hanteren: Gedragscode Bouwend Nederland (2009)

plan bijstellen / nuanceren

- o planvoorstellen hebben geen significant negatief effect op beschermde flora en fauna, beschermde natuurgebieden of de EHS
- o verankering in bestemmingen en bijbehorende voorschriften voldoende geacht
- o bijstelling / nuancering plannen niet nodig

uitvoeren

- o werk met inachtneming van de zorgplicht
- o start werk bij voorkeur in minst kwetsbare periode (augustus-september)
- o start werk buiten broedseizoen (15 maart – 15 juni)
- o werk faseren waardoor delen van het plangebied vrij van verstoring
- o bodem zo min mogelijk verstoren; alleen waar nodig herprofilieren
- o gebruik in stapsteen EHS bij voorkeur inheems en genetisch zuiver materiaal

7 Bijlagen

Bijlage 1a natuurloket kilometerhok 177 / 375

P3ruiter

- 95% agrarisch gebied intensief met verspreide bebouwing (plangebied/onderzoeksgebied);
- 5% natuurgebied (vochtig loofbos)

Soortgroep	FF1	FF23	FFV	HRL	RL	volledigheid	actualiteit
vaatplanten	1	0		0	1	goed	91-07
mossen				-	-	niet	97-07
korstmossen				-	-	niet	92-07
paddenstoelen					-	niet	92-07
zoogdieren	-	-		-	-	niet	97-07
broedvogels	-	-	-	-	-	niet	96-07
watervogels	-	-	-	-		niet	96/97 06/07
reptielen	-	-		-	-	niet	92-07
amfibieën	2	1		-	-	matig	92-07
vissen	-	-		-	-	niet	92-07
dagvlinders	-	-		-	-	niet	98-08
nachtvlinders				-		niet	80-08
libellen	0	0		0	0	matig	93-07
sprinkhanen				-	-	niet	93-07
Ov ongewervelden	-	-		-	-	niet	93-07

*** Legenda**

FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
Hrl = Habitatrictlijn (alleen bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst
(#) = tevens meetnetgegevens verzameld.

Volledigheid onderzoek:
 Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een toelichting op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van Rode-lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten op gedetailleerder niveau beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

 niet van toepassing

(bron: www.natuurloket.nl)

Bijlage 1b natuurloket kilometerhok 176 / 376

P1 dellerweg P2 heikantstraat

- 90% agrarisch gebied intensief met verspreide bebouwing (plangebied/onderzoeksgebied);
- 10% bebouwd gebied;

Soortgroep	FF1	FF23	FFV	HRL	RL	volledigheid	actualiteit
vaatplanten	2	0		0	1	goed	91-07
mossen				0	0	goed	97-07
korstmossen				-	-	niet	92-07
paddenstoelen					0	slecht	92-07
zoogdieren	-	-		-	-	niet	97-07
broedvogels	0	0	1	0	1	slecht	96-07
watervogels	-	-	-	-		niet	96/97 06/07
reptielen	-	-		-	-	niet	92-07
amfibieën	-	-		-	-	niet	92-07
vissen	-	-		-	-	niet	92-07
dagvlinders	-	-		-	-	niet	98-08
nachtvlinders				-		niet	80-08
libellen	-	-		-	-	niet	93-07
sprinkhanen					-	niet	93-07
Ov ongewervelden	-	-		-	-	niet	93-07

<p>* Legenda</p> <p>FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)</p> <p>FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)</p> <p>Hrl = Habitatrictlijn (alleen bijlage 2 en 4)</p> <p>RL = Rode Lijst</p> <p>(#) = tevens meetnetgegevens verzameld.</p> <p>Volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een toelichting op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.</p> <p>Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van Rode-lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten op gedetailleerder niveau beschikbaar is.</p> <p>Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.</p> <p> niet van toepassing</p>
--

(bron: www.natuurloket.nl)

Bijlage 2 soortenlijst flora en fauna

P1 dellerweg
P2 heikantstraat
P3 ruiter

Vet = soort zeker/waarschijnlijk in plangebied én met bijzondere status (zie beschrijving soortgroep)

Soort		relevantie			status			
Nederlandse naam	wetenschappelijke naam	bron	pres	functie	verbl	hrl/vrl	ffwet	rl
vleermuizen 2009								
Gew. dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	a	1	f	1	4	3	
Gew. grootoorvleermuis	Plecotus auritus	a	0	o	1	4	3	
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	a	1	f	1	4	3	
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	a	0	o	1	4	3	
Watervleermuis	Myotis daubentonii	a	0	o	1	4	3	
zoogdieren (overig) 2009								
Bunzing	Mustela putorius	a w	0	f m		5	1	
Egel	Erinaceus europaeus	a	1	v			1	
Haas	Lepus europaeus	v a	11	v			1	
Huisermuis	Mus domesticus/musculus	x	1	v				
Konijn	Oryctolagus cuniculus	a	11	v			1	
Mol	Talpa europaea	v a	11	v			1	
Ree	Capreolus capreolus	a	0	f m			1	
Veldermuis	Microtus arvalis	x	1	v			1	
Vos	Vulpes vulpes	a	0	f m			1	
Wezel	Mustela nivalis	a	0	f m			1	
Wild zwijn	Sus scrofa	a	00	O			2	
vogels 2009 2004								
Boerenzwaluw	Hirundo rustica	w	1	v	5		1	GE
Boomkruiper	Certhia brachydactyla	x	1	v	5		1	
Ekster	Pica pica	v w	11	v	5		1	
Geelgors	Emberiza citrinella	w	1	v			1	
Gele Kwikstaart	Motacilla flava	v	1	v			1	GE
Groene Specht	Picus viridis	w	1	v	5		1	KW
Grote Bonte Specht	Picoides major	x	1	v	5		1	
Heggenmus	Prunella modularis	x	1	v			1	
Houtduif	Columba palumbus	v	111	v		2/1	1	
Huisermuis	Passer domesticus	v	111	v			1	GE
Huiszwaluw	Delichon urbica	v w	111	v	5		1	GE

Kauw	Corvus monedula	v	11	v			1	
Kievit	Vanellus vanellus	v	1	f			1	
Koolmees	Parus major	v	11	v	5		1	
Merel	Turdus merula	v	11	v			1	
Patrijs	Perdix perdix	w	0	f		2/1	1	KW
Ransuil	Asio otus	w	0	f	4		1	KW
Ringmus	Passer montanus	v w	11	v			1	GE
Sperwer	Accipiter nisus	w	1	v	4		1	
Steenuil	Athene noctua	w	0	f	1		1	KW
Torenavalk	Falco tinnunculus	w	1	v	5		1	
Turkse Tortel	Streptopelia decaocto	v	11	v			1	
Winterkoning	Troglodytes troglodytes	x	111	v				
Witte Kwikstaart s.l.	Motacilla alba	v	11	v				
Zwartkop	Sylvia atricapilla	x	11	v			1	

reptielen en amfibieën

2009

Alpenwatersalamander	Triturus alpestris	r	0	o			2	
Bruine kikker	Rana temporaria	r o	11	v		5	1	
Gewone pad	Bufo bufo	w r	11	v			1	
Groene kikker-complex	Rana esculenta (synklepton)	v o	11	v				
Heikikker	Rana arvalis	r	00	o		4	3	
Kamsalamander	Triturus cristatus	r	0	o		2,4	3	KW
Kl. watersalamander	Triturus vulgaris	r	1	v			1	
Rugstreepad	Bufo calamita	r	00	o		4	3	GE

dagvlinders

2009

Atalanta	Vanessa atalanta	v o	11	v				
Bont zandoogje	Pararge aegeria	o	11	v				
Icarusblauwtje	Polyommatus icarus	o	11	v				
Klein geaderd witje	Pieris napi	v o	111	v				
Klein koolwitje	Pieris rapae	v o	111	v				
Kleine parelmoervlinder	Issoria lathonia	w o	1	m				KW
Kleine vuurvlinder	Lycaena phlaeas	o	11	m				
Koninginnepage	Papilio machaon	w	0	m				

Libellen

2004

Bloedrode heidelibel	Sympetrum sanguineum	o	11	vf				
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	o	11	vf				
Grote keizerlibel	Anax imperator	o	11	f				
Lantaarntje	Ischnura elegans	o	11	f				
Watersnuffel	Enallagma cyathigerum	o	11	f				
Zwarte heidelibel	Sympetrum danae	o	11	f				

overige insecten / spinnen¹

2004

--	--	--	--	--	--	--	--	--

¹ inventarisatielijst uit opname langs Kleine Aa door IVN 2010 is niet in tabel opgenomen; hieronder bevinden zich geen beschermde soorten

vaatplanten ²		2004						
Grasmuur (?)	<i>Stellaria graminea</i> (?)	v	p1					
Greppelrus	<i>Juncus bufonius</i>	v	p2					
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>	v	p1,2,3					
Grote kattenstaart	<i>Lythrum salicaria</i>	v	p2					
Grote waterweegbree	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	v	p2					
Haagwinde	<i>Calystegia sepium</i>	v	p2					
Hanenpoot	<i>Echinochloa crus-galli</i>	v	p2					
Hemelsleutel	<i>Sedum telephium</i>	v	p2					
Hop	<i>Humulus lupulus</i>	v	p2					
Jakobskruid s.l.	<i>Senecio jacobaea</i>	v	p2					
Mannagras	<i>Glyceria fluitans</i>	v	p2					
Melganzenvoet	<i>Chenopodium album</i>	v	p2					
Perzikkruid	<i>Persicaria maculosa</i>	v	p2					
Riet	<i>Phragmites australis</i>	v	p2					
Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>	v	p1					
Sint-Janskruid	<i>Hypericum perforatum</i>	v	p3 p2					
Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>	v	p2					
Vlasbekje	<i>Linaria vulgaris</i>	v	p3					
Zevenblad	<i>Aegopodium podagraria</i>	v	p3 p2					
Zomprus	<i>Juncus articulatus</i>	v	p2					
Zwalwtong	<i>Fallopia convolvulus</i>	v	p3					
Zwarte nachtschade s.l.	<i>Solanum nigrum</i>	v	p2					
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>	v	p1					
Witte dovenetel	<i>Lamium album</i>	v	p1					

² betreft planten in kruidlagen; houtige planten in struik- en boomlaag niet opgenomen (NB: het IVN beschikt over een aanvullende plantenlijst van een inventarisatie langs de Kleine Aa in augustus 2010)

Bijlage 2 toelichting (codes per kolom):

Bron: presentie voornamelijk gebaseerd op:

- v veldbezoek (13-08-2010)
- a verspreidingsatlassen
- o onderzoek langs Kleine Aa (IVN, week 33, 08-2010)
- x aanname op grond van verspreiding en biotoopkenmerken
- r raven (internet / atlas)
- w waarneming.nl (2007-2010)

Presentie: indicatie van verspreiding (fauna // flora)

111	veelvuldig aanwezig in/nabij plangebied	//	dominant/verspreid in plangebied
11	aanwezig in/nabij plangebied	//	meerdere groeiplaatsen in plangebied
1	(mogelijk) incidenteel aanwezig in/nabij plangebied	//	één groeiplaats in plangebied
0	aanwezig in onderzoeksgebied	//	nvt
00	aanwezig in regio	//	nvt

Functie: plangebied vervult volgende functies (in potentie of actueel) voor de soort:

- v voortplantingsgebied (in principe kunnen alle functies in plangebied worden vervuld)
- vz zomerverblijfplaats
- vw winter-/paarverblijfplaats
- f foerageergebied / vliegroutes (voortplanting- en/of verblijfplaatsen in directe omgeving)
- m migratiegebied / vliegroutes
- o leefgebied in directe omgeving (plangebied vervult geen functie voor de soort)

verbl: jaarrond beschermde vogelnesten (Dienst Regelingen, 2009)

- 1 nesten gehele jaar door beschermd (ook buiten broedseizoen in gebruik) + inventarisatieplicht
- 2 nesten gehele jaar door beschermd (honkvaste koloniebroeders) + inventarisatieplicht
- 3 nesten gehele jaar door beschermd (zeer honkvast/afhankelijk van bebouwing) + inventarisatieplicht
- 4 nesten gehele jaar door beschermd (honkvast / bouwen zelf geen nest) + inventarisatieplicht
- 5 nesten niet gehele jaar door beschermd + inventarisatieadvies

hrl/vrl: EG-habitatrichtlijn (1992) respectievelijk EG-vogelrichtlijn (1979)

- 1 vogelsoorten waarvoor speciale beschermingsmaatregelen dienen te worden genomen ter bescherming van hun leefgebieden;
- 2 dieren- en plantensoorten van communautair belang voor de instandhouding waarvan aanwijzing van Speciale Beschermings Zones vereist is
- 2/1 vogelsoorten waarop mag worden gejaagd volgens de bepalingen van de nationale jachtwetgeving
- 4 soorten die strikt beschermd dienen te worden
- 5 soorten waarvoor onttrekken aan de natuur en de exploitatie aan beheersmaatregelen onderworpen kunnen worden

ffw: Flora en Faunawet (2002, gewijzigd in 2005)

- 1 beschermde inheemse vogelsoort
- 1 tabel 1, algemene soorten
- 2 tabel 2, overige soorten
- 3 tabel 3, bijlage 1 AMvB soorten / bijlage IV HR

rl: Rode Lijsten (herzien volgens actuele status)

- VN verdwenen uit Nederland
- EB ernstig bedreigd
- BE bedreigd
- KW kwetsbaar
- GE gevoelig
- NB niet betrokken
- OG onvoldoende gegevens
- TNB thans niet bedreigd

Bijlage 3 wettelijk kader

Flora- en faunawet

De Flora- en Faunawet (Ffw) stelt: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving (artikel 2).

De zorgplicht houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor-zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Het is verboden:

- planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (art. 8);
- dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9);
- dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten (art. 10);
- nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11);
- eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art. 12).

Vrijstelling of ontheffing

Op grond van artikel 75 van de Ffw kan voor bepaalde, bij wet verboden handelingen (zie artikelen 8 t/m 12), ontheffing worden verleend. In de huidige Ffw zijn de voorwaarden voor ontheffingverlening direct ontleend aan de Habitat- en Vogelrichtlijn.

Er is in februari 2005 een Algemene Maatregel van Bestuur artikel 75 van kracht geworden, die de ontheffingverlening meer afstemt op de mate waarin soorten in hun voortbestaan bedreigd zijn. Met het van kracht worden van de AMvB geldt een vrijstellingsregeling voor de volgende drie categorieën van activiteiten:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er worden drie regimes onderscheiden. Voor elk regime geldt dat geen afbreuk mag worden gedaan aan een gunstige staat van instandhouding:

- Bij het zwaarste regime worden voor een aantal soorten vrijstellingen en ontheffingen slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt. Dit zijn de zogenaamde 'tabel 3-soorten': soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de (genoemde) AMvB. Voor soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn wordt geen ontheffing meer verleend in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (Min LNV, Dienst Regelingen, 26-08-2009). Vooraf zullen mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen moeten worden die er voor zorgen dat de functionaliteit van de soort aantoonbaar behouden blijft.

- Bij soorten van het lichtste regime - betrekking hebbend op een aantal bij name genoemde (zeer algemene) soorten - geldt dat de gunstige staat van instandhouding door een aantal genoemde ingrepen nooit in gevaar zal komen. Dit zijn de 'tabel 1-soorten' of 'algemene soorten'. Voor deze soorten geldt vrijstelling; er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.
- Voor resterende soorten van het middelste regime moet de initiatiefnemer aantonen dat de gunstige staat van instandhouding door de genoemde ingrepen niet in gevaar komt. Het zijn de 'tabel 2-soorten' ofwel 'overige soorten'. Een ontheffing van LNV is nodig, tenzij men werkt volgens een goedgekeurde Gedragscode.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg Nbwet 1998) heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. In de wet zijn vier categorieën beschermde gebieden te onderscheiden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (synoniemen: "Vogel- en Habitatrichtlijngebieden" en "Speciale Beschermingszones") en de beschermde natuurmonumenten.

Per 1 oktober 2005 is uitvoering van de Nb-wet bij de provincies, sindsdien bevoegd gezag. Voor handelingen en projecten in én om de aangewezen gebieden moet bij de provincie vergunning worden aangevraagd. Voor de Natura 2000-gebieden wordt via een toetsingskader nagegaan wat de effecten van het desbetreffende project of handeling op het gebied zijn. Hierbij wordt mede getoetst aan de instandhoudings-doelen van de gebieden en de op te stellen beheerplannen.

Projecten en handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn verboden. Hiervoor kan door Gedeputeerde Staten vergunning worden verleend op grond van artikel 19d. Voor plannen (bijvoorbeeld bestemmingsplannen, streekplannen, waterhuishoudingsplannen) geldt dat goedkeuring van het bevoegd gezag op grond van artikel 19j nodig is. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als er negatieve effecten door "externe werking" kunnen optreden.

De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een zogenaamde "habitattoets" het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen verstoring van soorten optreedt (instandhoudingsdoelstelling).

Negatieve effecten treden (mogelijk) wel op, maar deze zijn niet significant. Vergunning dan wel toestemming wordt verleend, mits de aantasting niet onaanvaardbaar is (zie boven).

Er treden (mogelijk) wel significante effecten op en volgt toetsing aan de ADC-criteria:

- **A** geen geschikte alternatieven;
- **D** dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard;
- **C** er is voorzien in exacte en tijdige compensatie.

Slechts als aan deze drie criteria is voldaan, mag het bevoegd gezag vergunning of goedkeuring verlenen.

Ecologische Hoofdstructuur

De term 'Ecologische Hoofd Structuur' (EHS) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van LNV. Aanleiding voor de aanleg van de EHS was de achteruitgang van het areaal aan natuur en van de biodiversiteit. Destijds was voorzien in "een samenhangend geheel van nationaal belang", met daarin 440.000 hectare bestaand natuurgebied, 200.000 hectare agrarisch gebied en 50.000 hectare natuurontwikkelingsgebied. In 1995 werden de doelsoorten en de natuurdoeltypen gedefinieerd, die pas in 2000 waren doorgevoerd in alle provinciale plannen. Er is toen besloten om een extra beleidsinspanning te leveren in de nota Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur. Het bijbehorende Meerjarenprogramma Ontsnippering is in 2005 door het parlement goedgekeurd.

De EHS bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande natuurgebieden, nog te ontwikkelen natuurgebieden en ecologische verbindingzones. De provincies bepalen de definitieve begrenzingen die in de streekplannen worden uitgewerkt, waarna aan de gemeenten wordt gevraagd om de gebieden in het bestemmingsplan de juiste juridische bescherming te geven. Voor Noord-Brabant wordt de EHS in de Structuurvisie ruimtelijke ordening (in ontwerp) vastgelegd. Vastgesteld is de Interim Structuurvisie (2010).

In of in de nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'-regime. Het 'nee, tenzij'-regime houdt in dat nieuwe plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval moet de initiatiefnemer maatregelen treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dat niet volstaat te compenseren door het realiseren van gelijkwaardige gebieden, liefst in of nabij het aangetaste gebied.

Rode Lijsten

Op Rode Lijsten staan de soorten die bedreigd zijn in hun voortbestaan. In Nederland zijn voor een beperkt aantal soortgroepen officiële nationale Rode Lijsten verschenen; officieel wil zeggen dat deze in de Staatscourant zijn gepubliceerd. Soorten komen op een Rode Lijst als zij zeldzaam zijn en achteruitgaan. In 2004 zijn alle bestaande Rode lijsten herzien en zijn enkele nieuwe Rode lijsten verschenen in een bijlage bij de Staatscourant (LNV, 2004). In 2009 zijn enkele lijsten per 28-08-2009 herzien naar actuele status (LNV, 2009).

Een aantal Provincies (bijvoorbeeld Utrecht en Limburg) hebben aanvullende lijsten. Alle soorten van de soortgroepen met officiële Rode Lijsten betreffen ongeveer 2% van het totaal aantal dieren en 31% van het totaal aantal planten in Nederland.

Het opstellen van Rode Lijsten komt voort uit het verdrag van Bern, dat in 1982 door Nederland is geratificeerd. Dit verdrag vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en die kwetsbaar zijn (artikel 1 en 3). In artikel 7 van de Flora- en faunawet is vastgelegd dat de overheid lijsten opstelt van dier- en plantensoorten die van nature in Nederland voorkomen en die bedreigd zijn. In de nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' is het opstellen van Rode Lijsten één van de instrumenten voor de soortbescherming.

Soorten van een Rode Lijst genieten op grond daarvan geen wettelijke bescherming. Wettelijk is wel vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en dat zij het onderzoek daartoe bevordert. Van provincies, gemeenten en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de soorten van de Rode Lijsten.

Flora	Fauna (vertebraten)	Fauna (invertebraten)
Vaatplanten (2004) Mossen (2004) Korstmossen (2004) Paddenstoelen (2009)	Zoogdieren (2009) Vogels (2004) Amfibieën (2009) Reptielen (2009) Vissen (2004)	Platwormen (2004) Landweekdieren (2004) Zoetwaterweekdieren (2004) Bijen (2004) Dagvlinders (2009) Haffen (2004) Kokerjuffers (2004) Libellen (2004) Sprinkhanen en krekels (2004) Steenvliegen (2004)

Bijlage 4 Bronnen

Arcadis (2009)

Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector
Bouwend Nederland / REPRO

Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000 (--)
Stiboka, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft - RAVON (2009)

De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse fauna deel 9
Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey, Leiden

Eggelte, H. (2007)

Veldgids Nederlandse Flora
Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.

IVN, afdeling Someren (2010)

Waarnemingen Kleine Aa 2010

Limpens, H., J. Regelink & R.Koelman (2010)

Vleermuizen en planologie
Zoogdierverseniging, Wageningen

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997).

Atlas van de Nederlandse vleermuizen.
Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Ministerie van LNV (2004)

Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van Rode Lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2007)

Buiten aan het werk? houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten !

Ministerie van LNV (2009)

Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344,
houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV, Dienst Regelingen (2009)

Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen

Ministerie van LNV, Dienst Regelingen (2009)

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten; ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke
ingreep

Ministerie van LNV, Dienst Regelingen (2009)

Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet

Ministerie van LNV, Dienst Regelingen (2009)

Ontheffing Flora- en faunawet artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

Ministerie van LNV (2010)
Gebiedendatabase (www.synbiosys.alterra.nl/)

Natuurloket
www.natuurloket.nl

Provincie Noord-Brabant
www.brabant.nl

Provincie Noord-Brabant (2008)
Interimstructuurvisie

Provincie Noord-Brabant (2009)
Natuurbeheerplan

RAVON Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland
www.ravon.nl

SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002)
Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000 - Nederlandse fauna deel 5
Naturalis, Leiden / KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Topografische Kaart van Nederland, schaal 1:25.000 (diverse uitgaven)
Topografische Dienst Nederland, Emmen.

Peeters, H. en K. Wheeler (2008)
Vogels en de Wet.nl
Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming i.s.m. Vogelbescherming Nederland en KNNV
Uitgeverij

www.waarneming.nl/

www.watwaswaar.nl

Weeda, E.J. et al (1985-1994)
Nederlandse oecologische flora, deel 1-5.
IVN, Amsterdam.

Zoogdiervereniging
www.vzz.nl/

